

บทคัดย่อ

172976

การตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา ในอำเภอเขาสงขอม จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการการปรับตัวและเงื่อนไขของระบบ วิเคราะห์ระบบการผลิต ตลอดจนศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในระบบการผลิต วิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของระบบ ศึกษาวิจัยทางเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และชีวภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจการปรับเปลี่ยนระบบ และศึกษารูปแบบแผนและกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่เหมาะสม ของระบบการทำงานร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา ทำการดำเนินการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกษตรกรที่มีกิจกรรมการทำงานร่วมกับปลูกผัก และทำสวนยางพารา ในพื้นที่อำเภอเขาสงขอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 164 คน ข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 12.00 for windows เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย คุณลักษณะประชากรวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจวิเคราะห์ด้วย Stepwise Multiple Regression Analysis การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทน และความเป็นไปได้ในการลงทุน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีแนวโน้มในการเปลี่ยนจากระบบการทำนาเพียงอย่างเดียวซึ่งเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ของพื้นที่มาทำสวนยางพารามากขึ้น ด้วยเหตุผลสำคัญคือในเรื่องของราคาข้าวที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะราคาปุ๋ยและค่าจ้างแรงงาน แต่ยางพารามีราคาสูงขึ้น และทำให้เกษตรกรมีรายได้เกือบตลอดทั้งปี ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นได้มากมายในพื้นที่ เกษตรกรที่ทำนาซึ่งมีศักยภาพในการลงทุน จึงได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่ของตนเพื่อทำสวนยางพาราอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยยังคงปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน และปลูกยางเพื่อเป็นรายได้หลัก นอกจากนั้นอาจเปลี่ยนเป็นปลูกผักเพื่อเป็นรายได้เสริมและเลี้ยงโคพื้นเมือง โดยระบบการทำงานร่วมกับการปลูกผัก (R_2) เป็นระบบที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนในการลงทุนสูงสุด ซึ่งอัตราส่วนของต้นทุนต่อผลตอบแทน (BCR) มีค่า 3.71 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของเงินลงทุน (NPV) มีค่า 358,843 และสภาพคล่องทางการเงิน (IRR) มีค่า 90% การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร พบว่าตัวแปรหนี้สิน และตัวแปรความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีผลต่อการขยายขนาดการผลิตเพิ่ม อธิบายได้ร้อยละ 51.3 ส่วนตัวแปรระยะเวลาศึกษา ตัวแปรการออม และตัวแปรการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีผลต่อการตัดสินใจยังคงเลือกผลิตในระบบการผลิตเดิม อธิบายได้ร้อยละ 23.8

Abstract

172976

The objective of this research is to study the evolution and conditions of rice associate with vegetable and rubber farming system, analyze agricultural production system, and economic performance, study on farm's constraint and its cause, examine the significant factor influencing on the decision making on production system adjustment, and also, suggest the appropriate adjustment model of rice-based farming system. The result revealed that The farmers are trend to change their occupations from rice to rubber with conditions as uncertainly rice price, high cost of rice production such as fertilizer, labor rate, while high rubber production price. Some farmers are still growing rice for consumption only, while they receive main family income from rubber occupation. In addition, farmers are trend to change from rice occupation to vegetable, and livestock (cattle) occupation for additional household income. For main constrain of rice-based farming system, there were founded that appropriate soil including area, disease and pest, and high use input factor such as fertilizer and equipment are main current constraint faces. In Economic analysis, there were founded that rice-vegetable system (R_2) is the highest economic performance with cost and benefit ratio (BCR) of 3.71, Net present Value (NPV) 358,843 Baht, and Interest Rate (IRR) 90%. For examine significant factor influencing on the decision making on production system adjustment, there was founded that family dept ,and appropriate area are significant variables with available explain the adjustment in term of enlargement production at 51.3%, and education experience, saving money, and group membership are influencing on decision making on alternate appropriate system with 23.8 % explanation. The study was shown that the adjustment model of rice-based farming system are comprise three sub-systems ; production system and objective, decision support system for farmers, and adjustment and condition. This model can be improved farm's operation under variance situations toward achievement and sustainability.